

Behandling av ektoparasiter hos get

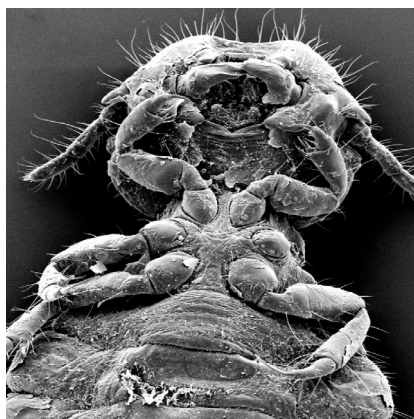
YLVA PERSSON, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär,
BITTE ASPENSTRÖM-FAGERLUND, toxikolog, farmacie doktor och
MARGARETA TERVELL, leg veterinär, länsveterinär*

Författarna har kommit i kontakt med två fall av otillåten ektoparasitbehandling av get. I det ena fallet ordinerades en getägare Frontline vet mot löss och i det andra fallet blev mjölkproducerande getter behandlade med doramektin av veterinär. De genomförda behandlingarna medförde ekonomiska förluster för djurhållarna liksom ersättningsanspråk och anmälan till ansvarsnämnden för veterinären. Artikeln belyser problemställningen och informerar om de möjligheter till behandling som finns tillgängliga för get idag.

BAKGRUND

Löss förekommer i de flesta getbesättningar, särskilt under stallsäsongen. Det finns både pälsätande (*Bovicola caprae*) (Figur 1) och blodsugande löss (*Linnognatus stenopsis*). Benskabb (*Chorioptes bovis var caprae* (syn *Chorioptes caprae*)) har setts främst hos angoragetter i Sverige. Hårsäckskvalster (*Demodex caprae*) kan förekomma i enstaka fall, särskilt hos unga getter. *Sarcoptes scabiei* och *Psoroptes ovis* finns normalt inte på svenska getter och är anmälningspliktiga. Knott, fästingar och flugor förekommer under betessäsongen som hos andra lantbruksdjur.

Ektoparasiter hos get kan orsaka klåda, irritation och förstörda hudar. Getterna kan bli oroliga och mjölkgetter

FIGUR 1. Den pälsätande lusen (*Bovicola caprae*) förekommer i de flesta getbesättningar, särskilt under stallsäsongen.

kan gå ner i mjölkproduktion. Ohyra blir därför ofta ett djurvälståndproblem och därmed måste det finnas möjlighet att behandla getter mot ektoparasiter.

Problemet är att det inte finns några preparat registrerade för get. Men genom kaskaden (se faktaruta) finns det möjlighet att i undantagsfall använda preparat som är registrerade för andra livsmedelsproducerande djur såsom nötkreatur och får. För mjölkgetter är det särskilt viktigt att använda preparat som kan användas för djur som producerar mjölk avsedd för humankonsumtion.

SUBSTANSER SOM INTE FÅR ANVÄNDAS

Läkemedel som används till livsmedelsproducerande djur, däribland getter, måste vara bedömda och upptagna i bilaga 1 till kommissionens förordning nr 37/2010/EU. Substanser som inte finns med i denna lista får inte användas.

En substans som inte finns med i listan och som särskilt måste lyftas fram är

KASKADPRINCIPEN FÖR DJURLÄKEMEDEL

Den så kallade kaskaden möjliggör användning av läkemedel till livsmedelsproducerande djur utanför godkännandet för ett visst preparat. Kaskaden anges dels i Jordbruksverkets föreskrifter D9 (SJVFS 2013:42, kap 2, § 3 till 8) och dels i Livsmedelsverkets föreskrifter H65 (LIVSFS 2009:3). Den innebär att veterinären i undantagsfall kan, på eget ansvar, förskriva veterinärmedicinska preparat som är godkända till annat djurslag eller annan behandling, godkända veterinärläkemedel från andra länder (kräver oftast licens), humanpreparat eller extemporeläkemedel. I dessa fall, om inte en längre karenstid finns fastställd för ett visst preparat, ska en karenstid på minst 28 dygn för slakt och minst sju dygn för mjölk och ägg tillämpas.

En förutsättning för att kunna tillämpa kaskaden är att alla ingående farmakologiskt aktiva ämnen i en produkt ska finnas upptagna i bilaga 1 till kommissionens förordning 37/2010/EU (även kallad MRL-förordningen).

fipronil (Frontline vet, Effipro, Exproline vet). Fipronil får inte ges till livsmedelsproducerande djur utan bara användas på hund och katt. Om getter (eller andra livsmedelsproducerande djur) behandlas med medel som innehåller fipronil innebär det att djuren och deras mjölk inte får användas som livsmedel.

SUBSTANSER SOM INTE FÅR GES TILL MJÖLKANDE GETTER

Antiparasitmedel som innehåller doramektin eller ivermektin får inte ges till lakterande djur som producerar mjölk avsedd för humankonsumtion (Figur 2).

SUBSTANSER SOM KAN GES

Löss hos lakterande getter kan behandlas med pour-on-preparat innehållande deltametrin, flumetrin eller eprinomektin. Skabb hos lakterande getter kan behandlas med eprinomektin. Enligt kaskaden (se faktaruta) blir då karenstiden minst sju dygn för mjölk och minst 28 dygn för slakt. Men om en längre karenstid för ett annat djurslag är bedömd för substansen ska denna karenstid vara den kortaste som tillämpas.

Flumetrin får inte ges till får som producerar mjölk avsedd för humankonsumtion, men däremot till ko. Normalt brukar man extrapolera från får till get. Den naturliga rekommendationen borde därför bli att inte använda preparatet till mjölkgetter. Men det finns inget som uttryckligen förbjuder extrapolering från nöt till get, vilket medför att man skulle

FOTO: OLAF GRÄDIN

FIGUR 2. Antiparasitmedel som innehåller doramektin eller ivermektin får inte ges till lakterande djur som producerar mjölk avsedd för humankonsumtion.

kunna använda det med iakttagande av en karenstid.

Om preparat används till get som producerar mjölk som sen ska användas för tillverkning av ost måste veterinären även tänka på att mjölken och eventuella resthalter då koncentreras och att en karenstid på sju dygn därför förmodligen blir för kort med avseende på resthalter i osten.

Getter som inte producerar mjölk avsedd för humankonsumtion, som sällskapsgetter, kan utöver här nämnda sub-

stanter även behandlas med doramektin, ivermektin och foxim. Singetter får inte behandlas med doramektin och ivermektin närmare än 70 dagar före killning.

YLVA PERSSON, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär, Avdelningen för djurhälsa och antibiotika, SVA, 751 89 Uppsala.

BITTE ASPENSTRÖM-FAGERLUND, toxikolog, farmacie doktor, Risk- och nyttovärderingsenheten, Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala.

MARGARETA TERVELL, leg veterinär, länsveterinär, Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad.

Dags för ny lön?

Saco Lönesök är nu uppdaterat med de senaste lönerna

TILL SALU – SMÅDJURSPRAKTIK I KÖPENHAMN

Smådjurspraktik i centralt och attraktivt läge i Köpenhamn till salu. Kliniken är ca 200 kvadratmeter stor och innehåller tre undersökningsrum/operationssalar, butikslokal, förråd, kontor, etc. Säljaren har lagt stor vikt vid smakfull och tilltalande inredning för kunder och medarbetare.

Nytt Idexx-laboratorium, ultraljudsskanner och tandenhet samt digital tandröntgen möjliggör kundservice av hög kvalitet. Det finns stor utvecklingspotential att kunna sysselsätta upp till två veterinärer. I dag är det en veterinär (säljaren) och två veterinärsjuksköterskor anställda.

Kliniken är väletablerad med god ekonomi. Köparen kan se fram emot att ta över ett professionellt och spännande företag med möjlighet att hjälpa många djurägare i framtiden.

Kontakt för köpare: PLOTIN A/S i Danmark: www.plotin.dk,
Att: Hans Malmström: Mail: hm@plotin.dk, Mobil: +45 4015 4774